

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

URZĄD SKARBOWY W BĘDZINIE		
KANCLARIA		
dnia	2020-12-10	(3)
UNP ZAŁ		

LKA.410.021.03.2020

Pani
Małgorzata Waluda
Naczelnik
Urzędu Skarbowego w Będzinie
ul. J. Rejtingera 1, 42-500 Będzin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/010 – Egzekwowanie zaległości podatkowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Skarbowy w Będzinie ¹ , ul. J. Rejtingera 1, 42-500 Będzin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Waluda, Naczelnik Urzędu, od 1 marca 2017 r. (akta kontroli str. 5)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Monitorowanie zaległości podatkowych. 2. Dochodzenie zobowiązań podatkowych. 3. Skuteczność postępowań egzekucyjnych. 4. Przedawnienie zobowiązań podatkowych. 5. Działania podejmowane w okresie obowiązywania art. 15zss ustawy COVID wpływające na skuteczność egzekucji.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2020 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie oraz danych za okresy wcześniejsze lub późniejsze.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Joanna Paliga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/268/2020 z 28 września 2020 r., 2. Witold Wilk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/233/2020 z 28 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: Urząd.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Urzędzie rzetelnie prowadzono monitoring zaległości podatkowych, w szczególności poprzez bieżącą analizę danych o zobowiązanych, którzy nie dokonali zapłaty należnego podatku, jak również poprzez podejmowanie, z częstotliwością określoną w wewnętrznych procedurach, czynności w zakresie poszukiwania składników majątkowych zobowiązanych, weryfikowanie przyczyn niepodjęcia postępowań w sprawie odpowiedzialności podatkowej osób trzecich oraz analizę wystawionych tytułów wykonawczych, na podstawie których nie wszczęto egzekucji administracyjnej, a także stanu majątkowego zobowiązanych, wobec których umorzono postępowanie egzekucyjne.

W ramach prowadzonych działań wierzycielskich wystawiano upomnienia i tytuły wykonawcze zgodnie z przepisami prawa. Naczelnik Urzędu prawidłowo prowadził postępowania egzekucyjne, w tym niezwłocznie wszczynał egzekucję administracyjną, stosował wszystkie dostępne środki egzekucyjne w celu wyegzekwowania zaległości podatkowych, a w sytuacji, gdy zastosowany środek okazał się bezskuteczny, przydzielano poborcy skarbowemu tytuły wykonawcze. Nie wystąpiły przypadki, w których zastosowano środki egzekucyjne, gdy egzekwowany obowiązek został wykonany albo stał się bezprzedmiotowy. Analizowane postępowania egzekucyjne umarzono po wystąpieniu przesłanek, tj. z uwagi na brak składników majątkowych zobowiązanych, z których można prowadzić skuteczną egzekucję. Nie stwierdzono bezczynności organu egzekucyjnego, a dane dotyczące badanych postępowań egzekucyjnych miały rzetelne odzwierciedlenie w systemie informatycznym Egapoltax⁴.

W okresie objętym kontrolą stan zaległości podatkowych kształtował się na zbliżonym poziomie⁵, przy czym znaczną ich część (96,2%⁶) stanowiły zaległości z tytułu podatku od towarów i usług⁷, w tym w 43,7% wynikające z decyzji wydanych w związku z zaniechaniem przez podatnika obowiązku zapłaty podatku wykazanego w wystawionej przez niego fakturze⁸. Miało to wpływ na skuteczność prowadzonych postępowań egzekucyjnych z uwagi na fakt, iż najczęściej zobowiązani ci nie posiadali żadnego majątku, do którego można skierować skuteczną egzekucję, nie prowadzili już działalności gospodarczej. Wśród zaległości podatkowych jedynie nieznaczny odsetek stanowiły zaległości, dla których okres do upływu terminu przedawnienia był krótszy niż sześć miesięcy (1,7%).

W przypadku zaistnienia przesłanek Naczelnik Urzędu, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁹, niezwłocznie umarzał prowadzone postępowania egzekucyjne. W każdym przypadku umorzenia z uwagi na brak składników majątkowych zobowiązanych,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Ustaleń w tym zakresie dokonano na podstawie zbadanej próby prowadzonych wobec 10 zobowiązanych działań windykacyjnych i postępowań egzekucyjnych, na łączną kwotę zaległości podatkowych 770 086,2 tys. zł, co stanowi 81,2% zaległości ogółem na 30 czerwca 2020 r.

⁵ Na koniec 2019 r. zaległości te wyniosły 929 494,6 tys. zł, a na 30 czerwca 2020 r. 948 110,9 tys. zł (wzrost o 2,0%).

⁶ Na 30 czerwca 2020 r.

⁷ Dalej: VAT.

⁸ Zgodnie z art. 108 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106 ze zm., dalej: ustawa o VAT), w przypadku gdy osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej lub osoba fizyczna wystawi fakturę, w której wykaże kwotę podatku, jest obowiązana do jego zapłaty. Przepis ten stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy podatnik wystawi fakturę, w której wykaże kwotę podatku wyższą od kwoty podatku należnego.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1427 ze zm., dalej: ustawa o postępowaniu egzekucyjnym.

z których można prowadzić skuteczną egzekucję, przeprowadzono kalkulację stanowiącą podstawę stwierdzenia, że w postępowaniu nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne, a wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania poprzedzone było rzetelnym poszukiwaniem składników majątkowych zobowiązanych. Nie stwierdzono przypadków umorzenia postępowania egzekucyjnego w związku z nieprawidłowymi działaniami organu egzekucyjnego¹⁰.

Naczelnik Urzędu, w okresie objętym kontrolą, osiągnął zaplanowane wartości mierników stopnia realizacji celów dotyczących prowadzonych działań windykacyjnych i egzekucyjnych. Skuteczność egzekucji w kilku obszarach poprawiła się:

- kwota zaległości podatkowych wyegzekwowanych w prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych w 2019 r. (21 058,1 tys. zł) była wyższa od kwot wyegzekwowanych w 2018 r. (17 293,4 tys. zł) i w 2017 r. (12 534,8 tys. zł),
- zwiększył się udział kwoty zaległości uzyskanych w wyniku załatwienia tytułów wykonawczych poprzez zapłatę w kwocie zaległości objętych załatwionymi tytułami wykonawczymi (w 2019 r. wyniósł on 51,7%, w 2018 r. 3,3%, w 2017 r. 6,3%), a w I połowie 2020 r. był na zbliżonym poziomie do analogicznego okresu 2019 r.,
- zmniejszyła się kwota zaległości wynikająca z tytułów wykonawczych załatwionych poprzez umorzenie postępowań egzekucyjnych z powodu bezskuteczności (w 2019 r. wyniosła 10 800,3 tys. zł, w 2018 r. 447 638,9 tys. zł, w 2017 r. 122 914,0 tys. zł), a w I połowie 2020 r. wyniosła ona 9 398,6 tys. zł i była niższa w porównaniu do I półrocza 2019 r. (10 400,6 tys. zł),
- bardziej efektywne w 2019 r., w porównaniu do 2018 r., było kierowanie do podatników zawiadomień o zagrożeniu wpisem do Rejestru Należności Publicznoprawnych¹¹ gdyż relacja kwoty uzyskanych zaległości do kwoty zaległości objętych zawiadomieniami w 2019 r. wyniosła 12,3%, a w 2018 r. - 7,8%.

Z kolei w 2019 r. na poziomie zbliżonym do lat poprzednich kształtowała się relacja kwoty zaległości podatkowych wyegzekwowanych w postępowaniach egzekucyjnych do kwoty zaległości objętych tytułami wykonawczymi (41,5% w 2019 r., a w latach 2017-2018 odpowiednio 42,7% i 45,5%). Na zbliżonym poziomie kształtowała się również relacja liczby załatwionych tytułów wykonawczych do liczby tytułów wykonawczych do załatwienia wynosząc w 2019 r. 57,6% i w 2018 r. 61,3%. Natomiast w pierwszych dwóch kwartałach 2020r. skuteczność egzekucji mierzona tymi wskaźnikami uległa obniżeniu. I tak, relacja kwoty zaległości podatkowych wyegzekwowanych w postępowaniach egzekucyjnych do kwoty zaległości objętych tytułami wykonawczymi w I i II kwartale 2020 r. wyniosła odpowiednio 12,8% i 10,6%, podczas gdy w analogicznych okresach 2019 r. wynosiła 15,1% i 18,8%. Relacja liczby załatwionych tytułów wykonawczych do liczby tytułów wykonawczych do załatwienia wyniosła w I i II kwartale 2020 r. odpowiednio 15,5% i 21,6%, podczas gdy w analogicznych okresach 2019 r. była wyższa i wynosiła odpowiednio 23,2% i 28,4%. Przyczyną pogorszenia się ww. wskaźników skuteczności egzekucji w I połowie 2020 r. były ograniczenia i obostrzenia związane z wprowadzeniem w kraju stanu epidemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2.

W Urzędzie podejmowano adekwatne działania w celu ograniczania skali przedawnień zobowiązań podatkowych. W żadnym badanym przypadku nie

¹⁰ Ustaleń w tym zakresie dokonano na podstawie zbadanej próby 12 spraw, w których w okresie od 30 czerwca 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. wydano postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, na łączną kwotę zaległości 6 153,0 tys. zł (co stanowi 21,8% postępowań umorzonych w tym okresie).

¹¹ Dalej: RNP.

stwierdzono, aby przedawnienia wynikały z przyczyn leżących po stronie Urzędu. Wystąpiły natomiast pojedyncze przypadki wszczynania przez Urząd postępowań karnych skarbowych w ostatnim kwartale przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego, po upływie kilkudziesięciu miesięcy od otrzymania przez właściwą komórkę organizacyjną Urzędu stosownych wniosków. Powyższe wynikało z braków kadrowych występujących w Urzędzie, pomimo działań podejmowanych przez Naczelnika Urzędu w celu ich eliminacji.

Stan epidemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2 nie spowodował istotnych ograniczeń w prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych. W okresie tym poszukiwano składników majątkowych, źródeł dochodu i wiarygodności zobowiązanych przy użyciu dostępnych baz danych. Ponadto, kierowano zapytania do organów administracji publicznej (m.in. ZUS), a w przypadku konieczności zweryfikowania stanu majątkowego przydzielano tytuły wykonawcze poborcom skarbowym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Monitorowanie zaległości podatkowych

1.1. W Urzędzie na bieżąco, średnio raz w tygodniu, monitorowano zaległości podatkowe w oparciu o wydruk *Przypisy i odpisy księgowane*, sporządzony przy użyciu systemu Poltax 2BH, a od 2020 r. Poltax2B Plus. Wydruk ten zawierał wykaz podatników, którzy złożyli deklarację/zeznanie podatkowe lub wydano im decyzję podatkową, a nie dokonali zapłaty należnego podatku, oraz był podstawą do dalszej analizy przeprowadzanej dodatkowo w oparciu o zapisy na kartach kontowych podatnika (w tym informacje o dokonanych wpłatach lub figurujących nadpłatach) w celu zweryfikowania zasadności istnienia wykazanych zaległości podatkowych. Jak wskazała Kierownik Działu Spraw Wierzycielskich, w związku ze znaczną obszernością wydruków, a także z uwagi na fakt, iż zawierały one dane objęte tajemnicą skarbową, każdy wydruk po analizie jego treści i podjęciu odpowiednich działań podlegał zniszczeniu.

Pracownicy Działu Spraw Wierzycielskich, stosownie do postanowień *Instrukcji w sprawie zasad postępowania w przypadku dochodzenia zaległości po umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub w sytuacji nieprzystąpienia przez organ egzekucyjny do egzekucji*¹³, analizowali wystawione tytuły wykonawcze, na podstawie których nie wszczęto egzekucji administracyjnej¹⁴, a także stan majątkowy zobowiązanych, wobec których umorzono postępowanie egzekucyjne, w oparciu o dostępne bazy danych oraz zapytania kierowane do różnych instytucji (w tym m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹⁵). Zgodnie z § 4 ust. 2 pkt 3 Instrukcji, co najmniej raz na sześć miesięcy należało dokonać czynności w zakresie poszukiwania składników majątkowych zobowiązanego, w sytuacji gdy jego zaległości przekraczają kwotę 300,0 tys. zł. Na podstawie zbadanej próby

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Zarządzenie nr 37/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z 29 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji w sprawie zasad postępowania w przypadku dochodzenia zaległości po umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub w sytuacji nieprzystąpienia przez organ egzekucyjny do egzekucji. Wcześniej obowiązywał Komunikat nr 20/2016 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Będzinie z września 2016 r. w sprawie ustalenia zasad podejmowania działań zapobiegających przedawnieniu zobowiązań podatkowych oraz zwiększających efektywność ich ścigalności z uwzględnieniem zobowiązań podatkowych, w stosunku do których postępowanie egzekucyjne zostało umorzone (dalej: Komunikat nr 20/2016 Naczelnika Urzędu).

¹⁴ Głównie pod kątem ustalenia właściwego organu egzekucyjnego.

¹⁵ Dalej: ZUS.

prowadzonych wobec 10 zobowiązanych działań windykacyjnych i postępowań egzekucyjnych, na łączną kwotę zaległości 770 086,2 tys. zł (co stanowi 81,2% zaległości ogółem na 30 czerwca 2020 r.)¹⁶, ustalono, że czynności w zakresie poszukiwania składników majątkowych prowadzono z częstotliwością określoną w ww. instrukcji.

Dokonywano również oceny zasadności wszczęcia postępowania w sprawie odpowiedzialności podatkowej osób trzecich, w sytuacji umorzenia postępowania egzekucyjnego z uwagi na brak składników majątkowych zobowiązanego. Jak wskazała Kierownik ww. Działu, na bieżąco monitorowano przyczyny niepodjęcia takich postępowań, a najczęściej występującym powodem był brak majątku osób trzecich lub następców prawnych, z którego możliwe byłoby prowadzenie skutecznego postępowania egzekucyjnego lub niemożliwość ustalenia adresu tych osób. Ponadto, w przypadku gdy zaistniały przesłanki do zastosowania zabezpieczenia wykonania zobowiązań podatkowych, pracownicy Urzędu, na podstawie art. 33 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹⁷ i stosowanie do postanowień *Instrukcji dotyczącej zabezpieczania wykonania zobowiązań*¹⁸, dokonywali zabezpieczenia na majątku podatnika. Kierownik Działu Spraw Wierzycielskich wskazała, że najczęściej występującą przyczyną niestosowania zabezpieczeń był brak składników majątkowych zobowiązanych, posiadanie rachunków bankowych, na których nie było zdeponowanych środków, zaprzestanie prowadzonej przez zobowiązanych działalności gospodarczej. Informacje w zakresie prowadzonych postępowań w sprawie odpowiedzialności podatkowej osób trzecich oraz zastosowania zabezpieczenia wykonania zobowiązań podatkowych przedstawiono w pkt 3 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 6 – 32, 115 – 159, 205 – 222)

W Urzędzie zaległości podatkowe stanowiące dochody budżetu państwa¹⁹ na koniec 2019 r. wyniosły 929 494,6 tys. zł, na 31 marca 2020 r. 934 503,8 tys. zł, a na 30 czerwca 2020 r. 948 110,9 tys. zł (dla porównania, na koniec 2018 r. wyniosły 929 343,1 tys. zł, a na koniec 2017 r. 494 739,3 tys. zł). Kwota zaległości na koniec 2019 r., w porównaniu do kwoty na koniec 2018 r., była na zbliżonym poziomie (wzrost o 0,02%). Nieznacznie wzrosła kwota zaległości w I kwartale 2020 r., w porównaniu do stanu na koniec 2019 r. (o 0,5%) oraz w II kwartale 2020 r. w porównaniu do I kwartału 2020 r. (o 1,5%). Natomiast ich znaczny wzrost (o 87,8%) zaobserwowano na koniec 2018 r., w porównaniu do stanu na koniec 2017 r., co wynikało głównie z dokonania w 2018 r. przypisu zaległości u jednego podatnika na kwotę 476 693,2 tys. zł (zaległości z tytułu VAT). Wśród analizowanych zaległości nieznaczny odsetek stanowiły zaległości, dla których okres do upływu terminu przedawnienia był krótszy niż sześć miesięcy (na koniec 2019 r. 0,9%, na 31 marca 2020 r. 1,1%, na 30 czerwca 2020 r. 1,7% - dla porównania, na koniec 2018 r. 1,8%, a na koniec 2017 r. 6,1%).

(akta kontroli str. 52-53, 115-118)

Największy udział w badanych zaległościach stanowiły zaległości z tytułu VAT, który w analizowanym okresie kształtował się na zbliżonym poziomie (na koniec 2019 r.

¹⁶ Doboru próby dokonano w następujący sposób: trzech zobowiązanych (na łączną kwotę zaległości 750 077,0 tys. zł) wybrano z pięciu największych wg stanu na 30 czerwca 2020 r., a pozostałych zobowiązanych, którzy posiadali zaległości powyżej 50,0 tys. zł.

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, ze zm., dalej: o.p.

¹⁸ Zarządzenie nr 38/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z 29 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji dotyczącej zabezpieczania wykonania zobowiązań. Wcześniej, Komunikat nr 20/2016 Naczelnika Urzędu.

¹⁹ Dochody budżetu państwa z tytułu podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego, podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od niektórych instytucji finansowych, podatku od gier, podatku od wydobycia niektórych kopalin.

97,2%, na 31 marca 2020 r. 97,4%, na 30 czerwca 2020 r. 96,2% - dla porównania na koniec 2018 r. 97,6% i na koniec 2017 r. 95,6%).

Ponadto, duży udział w badanych zaległościach stanowiły zaległości największych dłużników²⁰, który w analizowanym okresie również był na zbliżonym poziomie (na koniec 2019 r. wyniósł on 94,3%, na 31 marca 2020 r. 94,2%, na 30 czerwca 2020 r. 92,8% - dla porównania na koniec 2018 r. 94,6% i na koniec 2017 r. 90,2%). Zaległości największych dłużników na koniec 2019 r. wyniosły 876 485,8 tys. zł, na 31 marca 2020 r. 880 664,2 tys. zł i na 30 czerwca 2020 r. 880 054,2 tys. zł (dla porównania, na koniec 2018 r. 878 726,1 tys. zł, a na koniec 2017 r. 446 340,3 tys. zł). Kwota zaległości największych dłużników na koniec 2019 r., w porównaniu do kwoty zaległości na koniec 2018 r., nieznacznie zmalała (o 0,3%), natomiast w I kwartale 2020 r., w porównaniu do stanu na koniec 2019 r., nieznacznie wzrosła (o 0,5%), z kolei w II kwartale 2020 r., w porównaniu do I kwartału 2020 r., nieznacznie zmalała (o 0,1%). Znaczny wzrost zaległości największych dłużników (o 96,9%) zaobserwowano na koniec 2018 r., w porównaniu do stanu na koniec 2017 r., co jak wskazano powyżej, wynikało z przypisania zaległości z tytułu VAT jednemu podatnikowi. Na koniec 2019 r. było 34 największych dłużników posiadających zaległości podatkowe stanowiące dochody budżetu państwa, a na 30 czerwca 2020 r. 38, wzrost o 11,8% (dla porównania, na koniec 2018 r. było ich 33, a na koniec 2017 r. 31). Naczelnik Urzędu w 2019 r. wyegzekwował od największych dłużników zaległości w wysokości 701,7 tys. zł (0,01% badanych zaległości), a w I półroczu 2020 r. 1 175,5 tys. zł (0,1% badanych zaległości). Niska skuteczność egzekucji prowadzonej wobec największych dłużników związana była z faktem, iż podmioty te posiadały głównie zaległości wynikające z decyzji wydanych w związku z zaniechaniem przez podatnika obowiązku zapłaty podatku wykazanego w wystawionej przez niego fakturze (art. 108 ustawy o VAT). Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że dłużnicy ci nie posiadają żadnego majątku, do którego można skierować skuteczną egzekucję, z reguły nie prowadzą już działalności gospodarczej. Częstość nie można ustalić faktycznego miejsca ich pobytu, mimo wykorzystania wszystkich dostępnych środków. Wśród przyczyn niskiej egzekucji wskazała również na posiadanie przez zobowiązanych jedynego składnika majątkowego, jak renta, emerytura, wynagrodzenie za pracę, z którego egzekucja nie rokuje w całości zaspokojenia z uwagi na niskie kwoty przekazywane przez dłużników zajętej wierzytelności w porównaniu do dochodzonych zaległości.

(akta kontroli str. 52-59)

W zaległościach z tytułu VAT, wg stanu na koniec 2019 r., 43,6% stanowiły zaległości wynikające z kwot wymierzonych w związku z art. 108 ustawy o VAT, a na 30 czerwca 2020 r. 43,7% (dla porównania, na koniec 2018 r. 44,1% i na koniec 2017 r. 79,4%). Z powyższego wynika, że udział ten od 2018 r. był na zbliżonym poziomie. Zaległości wynikające z podatku wymierzonego na podstawie art. 108 ustawy o VAT na koniec 2019 r. wyniosły 393 734,0 tys. zł, a na 30 czerwca 2020 r. 398 247,4 tys. zł (dla porównania, na koniec 2018 r. wyniosły 400 197,7 tys. zł i na koniec 2017 r. 375 486,5 tys. zł). Zatem na koniec 2019 r., w porównaniu do stanu na koniec 2018 r., zaległości te zmalały o 1,6%, natomiast wzrosły (o 6,6%) na koniec 2018 r. w porównaniu do stanu na koniec 2017 r. Z kolei na 30 czerwca 2020 r. wzrosły o 1,1% w porównaniu do stanu na koniec 2019 r. Wśród zaległości wynikających z kwot wymierzonych na podstawie art. 108 ustawy o VAT, wg stanu na koniec 2019 r., 97,5% stanowiły zaległości od największych dłużników, a na 30 czerwca 2020 r. 97,7% (dla porównania, na koniec 2018 i na

²⁰ Dłużnicy posiadający zaległości z tytułu podatków stanowiących dochody budżetu państwa powyżej jednego miliona złotych.

koniec 2017 r. 98,3%). Naczelnik Urzędu w 2019 r. wyegzekwował wobec dłużników zaległości w wysokości 121,2 tys. zł (0,03% badanych zaległości), a w I połowie 2020 r. 11,8 tys. zł (0,002% badanych zaległości)²¹, w tym od największych dłużników odpowiednio 1,7 tys. zł i 3,5 tys. zł. Na koniec 2019 r. było 22 największych dłużników posiadających zaległości wynikające z kwot wymierzonych na podstawie art. 108 ustawy o VAT, a na 30 czerwca 2020 r. 24, wzrost o 9,1% (dla porównania, na koniec 2018 r. i na koniec 2017 r. było 23 dłużników).

(akta kontroli str. 52, 60)

1.2. W Urzędzie 13 stycznia 2020 r. wdrożono system informatyczny Poltax2b Plus umożliwiający rozliczenia podatników m.in. w zakresie należności podatkowych. Oceniając ten system pod kątem usprawnienia w wykonywaniu zadań wierzyciela, Naczelnik Urzędu wskazała na możliwość bieżącego podglądu danych wynikających ze składanych przez podatników zeznań/deklaracji i posiadanych przez nich zaległości podatkowych w innych urzędach skarbowych. Wskazała, że jest to przydatne w przypadku zmiany właściwości miejscowej podatnika w prowadzonych postępowaniach dotyczących spraw wierzycielskich, w tym przedmiocie zabezpieczenia wykonania zobowiązań podatkowych, ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, odpowiedzialności podatkowej osób trzecich. Jak podała dalej, do chwili obecnej wdrożenie systemu Poltax2B Plus nie ułatwiło procesu zarządzania zaległościami podatkowymi, w tym uznawanymi za zagrożone przedawnieniem. Wskazała jednocześnie, iż na obecnym etapie trudno wydać ostateczną opinię w tej sprawie, gdyż system ten podlega ciągłym modyfikacjom mającym na celu m.in. ułatwienie zarządzania zaległościami podatkowymi.

Naczelnik Urzędu wskazała, że raport wspomagający proces zarządzania zaległościami *WB.R.4.15.A.1 Przypisy i odpisy zaksięgowane*, stanowiący podstawę do analizy zaległości pod kątem wszczęcia działań windykacyjnych, dostępny był bezpośrednio po wdrożeniu Poltax2B Plus. Raport ten pokrywał się swoim zakresem z raportem dostępnym w poprzednim systemie Poltax2BH, za wyjątkiem braku możliwości wygenerowania raportu dla danego subkonta (zawężenia raportu do symbolu podatku). W zakresie ustalenia zaległości podatkowych zagrożonych przedawnieniem korzystano, przed wdrożeniem systemu Poltax2B Plus, z raportu *SPRZAL 83 Mierniki monitorujące RP.OZP* generowanego z hurtowni WHTAX. Natomiast po wdrożeniu systemu, korzystano z regionalnej aplikacji K@WA umożliwiającej monitorowanie zobowiązań podatkowych, w tym ustalenie terminów ich wymagalności. Podała, że bieżąca migracja danych z systemu Poltax2B Plus do hurtowni WHTAX w obszarze ZALEGŁOŚCI nie jest dokonywana, natomiast migracja tych danych do bazy e-Orus odbywa się wg potrzeb, na bieżąco, w momencie generowania raportu przez użytkownika²².

(akta kontroli str. 61-63)

Wdrożenie systemu Poltax2B Plus spowodowało (głównie w początkowej fazie jego funkcjonowania) problemy dotyczące bieżącej pracy Urzędu. Niektóre z tych problemów, w wyniku zgłaszania ich przez pracowników Urzędu w trakcie poświęconych temu zagadnieniu telekonferencji, były na bieżąco usuwane²³, inne

²¹ Dla porównania, w 2018 r. 10,3 tys. zł (0,003% badanych zaległości), a w 2017 r. 34,1 tys. zł (0,01% badanych zaległości).

²² W przedłożonym kontroli przykładowym raporcie e-Orus widniały dane za 2020 r.

²³ Do problemów, które na bieżąco (w ciągu miesiąca) były rozwiązywane należy zaliczyć: [1] brak synchronizacji z systemem Egapoltax (wpłaty z egzekucji nie były księgowane bezpośrednio na karcie kontowej podatnika tylko na koncie kwot do wyjaśnienia Urzędu, co powodowało konieczność przeksięgowania; obecnie natomiast – jak podała Naczelnik Urzędu, wpłaty z egzekucji księgowane są na karcie kontowej podatnika jako kwoty do wyjaśnienia, a następnie „ręcznie” przeksięgowywane zgodnie z opisem przelewu na konkretną zaległość) [2] brak możliwości księgowania kwot na koncie koszty egzekucyjne, koszty upomnienia (koszty te księgowano na karcie kontowej kwot do wyjaśnienia Urzędu zamiast na centralnej karcie kontowej wpływu z kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień, po utworzeniu 5 lutego 2020 r.

w późniejszym terminie. I tak, w marcu 2020 r. rozwiązano problem dotyczący niemożności wystawiania upomnień na należności wynikające z decyzji orzekającej o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej²⁴, w czerwcu 2020 r. umożliwiono w systemie rejestrację czynności tzw. *miękkiej egzekucji*, a w październiku 2020 r. umożliwiono: [1] wystawianie zawiadomień o zagrożeniu wpisem do RNP poprzez dodanie na karcie kontowej podatnika zakładki *Wystawianie zawiadomienia RNP*, [2] akceptowanie zwrotów zleconych wyłącznie przekazem pocztowym, [3] scalanie wpłat, które w wyniku pierwotnego księgowania zostały podzielone²⁵. Wśród zidentyfikowanych w Urzędzie problemów, które nie zostały rozwiązane do 4 listopada 2020 r. należy wymienić:

- brak możliwości wydrukowania karty kontowej podatnika zawierającej wszystkie zapisy, a zakładka *saldo karty* jest nieaktywna, co powodowało konieczność przeglądania każdej karty kontowej podatnika z osobna i wydłużało proces analizy danych, np. podczas wystawiania zobowiązaniem upomnienia lub tytułu wykonawczego, gdzie zachodziła konieczność sprawdzenia, czy nie figurują nadpłaty w innym podatku²⁶,
- brak możliwości zaksięgowania wpłaty po zmianie właściwości zarówno rzeczowej, jak i miejscowej podatnika, pomimo otwartego obowiązku w urzędzie skarbowym właściwym po zmianie, co powodowało konieczność dodatkowego kontaktowania się z urzędem właściwym przed zmianą w celu prawidłowego zaksięgowania wpłaty,
- błędne księgowanie niektórych wpłat (niezgodnie z art. 62 § 1 o.p.)²⁷, co powodowało konieczność dodatkowej analizy zapisów na kartach kontowych podatnika i właściwego zaksięgowania wpłat (nieczytelność i zwielokrotniona ilość zapisów księgowych),
- brak możliwości automatycznego wygenerowania postanowienia w sprawie zaliczenia zwrotu, a wygenerowane postanowienia w sprawie zaliczenia wpłaty nie spełniały wymogów formalno-prawnych (m.in. brak klauzuli RODO, brak wyczerpującego uzasadnienia), co powodowało konieczność weryfikacji

dedykowanego konta pracownicy Urzędu przeksięgowali 271 pozycji na łączną kwotę 55,3 tys. zł); [3] błędne naliczanie odsetek na upomnieniach (odsetki nie były zaokrąglane do pełnych złotych); [4] w wystawianych automatycznie tytułach wykonawczych pojawiały się błędy, takie jak: brak prefiksu wierzyciela w numerze tytułu wykonawczego, błędne dane adresowe zobowiązanych, w tytułach wykonawczych dotyczących spółek osobowych pojawiały się błędne lub niekompletne dane współników, w tytułach wykonawczych na zaległości wynikające z decyzji podatkowej nie pojawiała się kwota odsetek na dzień wystawienia tytułu, brak było daty zabezpieczenia należności pieniężnej w przypadku ustanowionego zastawu przed wystawieniem tytułu, w tytułach wykonawczych pojawiała się niewłaściwa ulica, numer rachunku bankowego oraz REGON wierzyciela. W związku z tym w niektórych przypadkach zachodziła konieczność ręcznego wypełniania interaktywnych druków tytułów wykonawczych (w I połowie 2020 r. wystawiono ich 145, jeden tytuł wykonawczy wypełniano ok. 15 minut) a w niektórych przypadkach wymagały one jedynie poprawienia (w przypadku tytułów wykonawczych dotyczących spółek osobowych, w których błędnie lub niekompletnie generowały się dane współników, średnio ok. 10 tytułów w miesiącu, problem został rozwiązany 23 października 2020 r.).

²⁴ Dotyczyło to czterech podatników obejmujących łącznie 13 zaległości podatkowych.

²⁵ Dotyczyło to przypadków, gdy wpłata została powiązana z co najmniej dwoma przypisami (np. w dwóch różnych podatkach, z różnymi terminami płatności). Możliwość scalenia wpłaty pomocna była przy księgowaniu korekt, sprawdzaniu zeznań rocznych i księgowaniu wpłat zgodnie z wykazanymi zaliczkami, ręcznym przeksięgowaniu wpłaty w przypadku błędnego automatycznego zaksięgowania. Brak możliwości scalenia wpłat powodował nieczytelność oraz zwielokrotnioną liczbę zapisów na karcie kontowej podatnika, co zwiększało czasochłonność analizowania karty kontowej i utrudniało weryfikację wpłat.

²⁶ W Urzędzie w I połowie 2020 r. wystawiono średnio w miesiącu ok. 626 upomnień i ok. 239 tytułów wykonawczych.

²⁷ Przykładowo w sytuacji, gdy podatnik posiadał zaległości z tytułu VAT za różne okresy i dokonał wpłaty określając na dowodzie wpłaty rodzaj podatku i okres, w niektórych przypadkach system niepoprawnie automatycznie zaksięgował wpłatę, tj. zgodnie z opisem przelewu na wskazane zobowiązanie zamiast na poczet najstarszej zaległości, w innym przypadku wpłata została prawidłowo zaksięgowana. Naczelnik Urzędu podała, że trudno jest określić liczbę przypadków błędnego księgowania, a aktualnie coraz mniej było błędnie zaksięgowanych wpłat.

i ręcznego uzupełnienia brakujących danych, a także ręcznego wystawiania postanowień w sprawie zaliczenia zwrotu²⁸,

- brak danych współmałżonka w wystawianych upomnieniach na zaległości wynikające z zeznań wspólnych PIT-36 i PIT-37, co powodowało konieczność ręcznego ich uzupełniania²⁹,
- brak możliwości podglądu treści przelewów dokonanych przed 1 stycznia 2020 r., co powodowało konieczność weryfikowania ich treści w papierowych wyciągach bankowych (głównie przy weryfikacji zeznań/deklaracji rocznych za 2019 r., aktualnie - jak wskazała Naczelnik Urzędu - wystąpiły sporadyczne przypadki).

(akta kontroli str. 64-70, 369-386)

W Urzędzie, po wdrożeniu systemu Poltax2B Plus, w jednym przypadku wystąpił podwójny zwrot nadpłaty z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych na kwotę 6,7 tys. zł. Powyższe związane było z brakiem prawidłowej funkcjonalności dotyczącej obsługi korekt w początkowym okresie funkcjonowania tego systemu. Nienależnie otrzymany zwrot nadpłaty z tytułu ulgi na dziecko podatnik zwrócił na rachunek Urzędu.

(akta kontroli str. 64-70)

Wśród funkcjonalności systemu Poltax2B Plus oczekiwanych z punktu widzenia realizacji zadań, w szczególności monitorowania i egzekwowania zaległości podatkowych, Naczelnik Urzędu wskazała potrzebę:

- odtworzenia stanu zaległości podatnika na dany (wskazany) dzień³⁰, co usprawniłoby przygotowanie wymaganych danych do przeprowadzania analiz, kontroli, udzielenia odpowiedzi na zapytania innych organów,
- wykazywania salda wszystkich kart kontowych podatnika, co usprawniłoby proces wystawiania zobowiązaniem upomnień i tytułów wykonawczych,
- wykonania wydruku zaległości podatników ze wskazaniem danego wierzyciela, wg kodu danego urzędu (aktualnie na wydruku widnieją wszystkie zaległości podatników niezależnie kto jest ich wierzycielem), co usprawniłoby ustalanie wyłącznie zaległości, których wierzycielem jest tut. organ podatkowy,
- wykonania zbiorczego zestawienia obejmującego wszystkie dokonane przez podatnika wpłaty zaksięgowane na jego poszczególnych kartach kontowych, co usprawniłoby przeprowadzanie analiz, a także wyjaśnianie podatnikowi na jego prośbę, w jaki sposób wpłaty zostały zaewidencjonowane,
- łącznej weryfikacji zaległości w systemie SSP i ZEFIR2, co usprawniłoby weryfikację danych bez konieczności „ręcznego” sprawdzania zaległości w dwóch systemach, w każdym przypadku z osobna.

(akta kontroli str. 64-70)

Wszyscy pracownicy komórki rachunkowości i komórki spraw wierzycielskich, a także pracownicy wydający zaświadczenia o stanie zobowiązań podatkowych (o niezaleganiu w podatkach) zostali przeszkoleni w zakresie obsługi systemu Poltax2B Plus przed jego wdrożeniem. I tak, pracownicy wydający ww. zaświadczenia uczestniczyli w jednodniowej telekonferencji, na której przedstawiono zagadnienia związane z wystawianiem ww. zaświadczeń (m.in. wyszukiwanie podatnika, rejestracja wniosku, wystawianie zaświadczenia,

²⁸ W Urzędzie średnio w miesiącu wydawanych było ok. 1000 postanowień w sprawie zaliczenia wpłaty i ok. 60 postanowień w sprawie zaliczenia zwrotu.

²⁹ Do 4 listopada 2020 r. problem był nierozwiązany, jeśli chodzi o upomnienia (w tytułach wykonawczych problem rozwiązano).

³⁰ Tj. umożliwienie wygenerowania w zakładce *Zaległości podatnika* danych o zaległościach na wskazany dzień (obecnie system sporządza zestawienia na bieżący dzień).

wydanie postanowienia przedłużającego termin wydania zaświadczenia lub postanowienia o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia). Jak wskazali pracownicy, przeprowadzone szkolenie spełniło ich oczekiwania i było adekwatne do wykonywanych zadań w tym zakresie.

Pracownicy Działu Rachunkowości uczestniczyli w dwudniowym szkoleniu przeprowadzonym w formie wykładów i ćwiczeń. Na szkoleniu przedstawiono m.in. cele wdrożenia Poltax2B Plus, omówiono zmiany legislacyjne dotyczące art. 61b i art. 62 § 1 o.p., a także zmiany organizacyjne w związku z realizacją procesu rozliczeń na poziomie centralnym i lokalnym, przedstawiono schematy księgowania wpłat, a także zaprezentowano niektóre funkcjonalności systemu, dostępne w dniu szkolenia (połączone z zajęciami praktycznymi). W ocenie pracowników Działu Rachunkowości, szkolenie w części teoretycznej (wykłady) spełniło ich oczekiwania, natomiast nie spełniła ich oczekiwań część praktyczna szkolenia, co wynikało z braku dostępności niektórych funkcjonalności systemu dotyczących m.in. generowania raportów, wystawiania zwrotów, przeksięgowania wpłat.

Pracownicy Działu Spraw Wierzycielskich brali udział w jednodniowym szkoleniu (wykłady i ćwiczenia), na którym przedstawiano m.in. sposób przeprowadzania analizy karty kontowej podatnika oraz wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych, omówiono ogólną funkcjonalność systemu w zakresie spraw wierzycielskich. Zdaniem pracowników tego Działu, przeprowadzone szkolenie spełniło ich oczekiwania, było adekwatne do wykonywanych przez nich zadań.

Przed wdrożeniem systemu Poltax2B Plus nie było udostępnionej platformy do ćwiczeń, która umożliwiałaby pracownikom Urzędu samokształcenie w zakresie obsługi tego systemu.

(akta kontroli str. 66-70, 92-114)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

2. Dochodzenie zobowiązań podatkowych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Na podstawie zbadanej próby prowadzonych wobec 10 zobowiązanych działań windykacyjnych i postępowań egzekucyjnych, na łączną kwotę zaległości 770 086,2 tys. zł (co stanowi 81,2% zaległości ogółem na 30 czerwca 2020 r.)³¹, w zakresie prowadzonych przez Naczelnika Urzędu działań windykacyjnych ustalono, że:

- kwoty zaległości podatkowych wskazane w upomnieniach i tytułach wykonawczych odpowiadały kwotom wynikającym z ewidencji księgowej,
- rzetelnie oraz zgodnie z obowiązującą procedurą (*Instrukcją w sprawie zasad postępowania w przypadku dochodzenia zaległości po umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub w sytuacji nieprzystąpienia przez organ egzekucyjny do egzekucji*)³², a wcześniej obowiązującego *Komunikatu*

³¹ Sposób doboru próby przedstawiono w pkt 1.1 wystąpienia pokontrolnego. Badaniem objęto zaległości siedmiu dłużników na łączną kwotę 767 978,3 tys. zł, z których każdy posiadał zaległości powyżej 1 000,0 tys. zł oraz trzech pozostałych na łączną kwotę 2 107,9 tys. zł. W badanej próbie, zaległości z tytułu VAT stanowiły 99,4%, w tym wymierzone na podstawie art. 108 ustawy o VAT 41,0%. Wszystkie objęte badaniem tytuły wykonawcze zostały wystawione przez Naczelnika tut. Urzędu.

³² Zarządzenie nr 37/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z 29 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji w sprawie zasad postępowania w przypadku dochodzenia zaległości po umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub w sytuacji nieprzystąpienia przez organ egzekucyjny do egzekucji.

w sprawie ustalenia zasad podejmowania działań zapobiegających przedawnieniu zobowiązań podatkowych oraz zwiększających efektywność ich ściągальności z uwzględnieniem zobowiązań podatkowych, w stosunku do których postępowanie egzekucyjne zostało umorzone³³) ustalono stan majątkowy zobowiązanych wykorzystując do tego informacje z dostępnych w Urzędzie baz danych (SeRCe, Poltax2B Plus, CZM, Centralna Informacja Ksiąg Wieczystych, Egzekucja administracyjna/K@WA, CEPIK, CEIDG, WRO-System, KRS, e-Orus), a także kierując zapytania do ZUS,

- nie stosowano wobec ww. zobowiązanych tzw. *miękkiej egzekucji* (działań informacyjnych), gdyż nie zachodziło uzasadnione okolicznościami przypuszczenie, że zobowiązani wykonają dobrowolnie obowiązek bez konieczności wszczęcia egzekucji administracyjnej,
- upomnienia wystawiono i doręczano zobowiązanym zgodnie z zasadami określonymi w art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym i w § 7 i 8 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych³⁴, w tym wg obowiązującego wzoru i zawierały wszystkie przewidziane prawem elementy,
- tytuły wykonawcze wystawiono zgodnie z zasadami określonymi w art. 15 § 1 i art. 26 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym oraz § 9 rozporządzenia w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych, w tym według obowiązującego wzoru i zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 27 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 14-31, 115-166, 363-368)

Stwierdzono jednak, że spośród 28 upomnień i 53 tytułów wykonawczych (wystawionych w okresie obowiązywania rekomendacji), w 14 przypadkach (50%) upomnienia wystawiono z opóźnieniem wynoszącym od dwóch do 21 dni w stosunku do rekomendacji Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach^[1] sformułowanych w piśmie z 31 października 2018 r.^[2], przy czym w 12 przypadkach opóźnienie to wyniosło do siedmiu dni.

Ustalono także, że w dwóch przypadkach (3,8%) tytuły wykonawcze wystawiono z jednodniowym opóźnieniem^[3] w stosunku do ww. rekomendacji.

Naczelnik Urzędu i Kierownik Działu Spraw Wierzycielskich wyjaśnili, że działania dotyczące wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych muszą być poprzedzone dokładną analizą kart kontowych podatnika, ze szczególnym uwzględnieniem dokonanych wpłat oraz należnych podatnikowi zwrotów podatku. Wskazały, że wpłaty podatników nie są widoczne na karcie kontowej w dniu ich dokonania, a w przypadku złego opisanego przelewu przez podatnika konieczne jest wyjaśnienie sprawy i prawidłowe przeksięgowanie wpłaty. Jak podały, do końca 2019 r. okres od dokonania przelewu do uwidocznienia na karcie kontowej dokonanej wpłaty mógł wynosić nawet

³³ Komunikat nr 20/2016 Naczelnika Urzędu Skarbowego w Będzinie z września 2016 r. w sprawie ustalenia zasad podejmowania działań zapobiegających przedawnieniu zobowiązań podatkowych oraz zwiększających efektywność ich ściągальności z uwzględnieniem zobowiązań podatkowych, w stosunku do których postępowanie egzekucyjne zostało umorzone.

³⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1483, obowiązującego do 30 lipca 2020 r., dalej: rozporządzenie w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych.

^[1] Dalej: Dyrektora IAS.

^[2] Dyrektor IAS w przedmiotowym piśmie rekomendował podejmowanie działań windykacyjnych z uwzględnieniem m.in. zasady wystawienia upomnienia nie później niż w terminie dwóch dni roboczych licząc od daty zaksięgowania deklaracji, a tytułu wykonawczego bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 12 dni roboczych licząc od daty doręczenia zobowiązanemu upomnienia, a w przypadku, w którym postępowanie egzekucyjne jest wszczynane bez uprzedniego wystawienia upomnienia, nie później niż pięć dni roboczych licząc od daty otrzymania decyzji ze statusem ostatecznej w administracyjnym toku instancji.

^[3] Wystawione upomnienia i tytuły wykonawcze dotyczyły zaległości z tytułu VAT, za wyjątkiem jednego przypadku, który dotyczył zaległości z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT-4R).

do czterech dni roboczych. Ponadto wyjaśniły, że dla szybkości podjęcia działań windykacyjnych istotne znaczenie ma również fakt, iż w okresie terminów do składania deklaracji i dokonywania przez podatników płatności podatków, szczególnie VAT, występuje duża ilość zadań do wykonania. W I połowie 2020 r. wpłynęło miesięcznie średnio 3 460 deklaracji VAT-7, ok. 14 000 zeznań o wysokości osiągniętego dochodu w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz 2 178 zeznań o wysokości uzyskanego przychodu PIT-28, natomiast w Dziale Spraw Wierzycielskich pracuje 10 osób. W odniesieniu do dwóch upomnień wystawionych z opóźnieniem wynoszącym 17 i 21 dni, wskazały, że w jednym przypadku dotyczącym upomnienia wystawionego 22 stycznia 2020 r. (deklarację zaksięgowano 24 grudnia 2019 r.) opóźnienie wynikało z wdrożenia w styczniu 2020 r. nowego systemu Poltax2B Plus, gdzie praca przy jego użyciu możliwa była od 13 stycznia 2020 r., przy czym w początkowej fazie jego funkcjonowania pojawiały się błędy w wystawianych upomnieniach, które były sukcesywnie usuwane. Natomiast w drugim przypadku dotyczącym upomnienia wystawionego 8 kwietnia 2020 r. (deklarację PIT-4R zaksięgowano 6 marca 2020 r.) opóźnienie związane było z dużą ilością zadań do wykonania, w tym wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych, wynikających ze złożonych zeznań/deklaracji PIT-28, PIT-4R, VAT-7.

(akta kontroli str. 115-159, 167-204, 363-368)

2.2. W wyniku badania próby, o której mowa w pkt 2.1 wystąpienia pokontrolnego, stwierdzono, że Naczelnik Urzędu prawidłowo prowadził postępowania egzekucyjne. Niezwłocznie wszczynano egzekucję administracyjną. Stosowano wyłącznie środki egzekucyjne wymienione w art. 1a pkt 12 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, z zachowaniem zasady określonej w art. 7 § 2 tej ustawy (środki najmniej uciążliwe dla zobowiązanego, adekwatne do kwoty zaległości). Organ egzekucyjny, na podstawie przeprowadzonej analizy stanu majątkowego zobowiązanych³⁵, stosował wszystkie dostępne środki egzekucyjne w celu wyegzekwowania zaległości podatkowych. Bezzwłocznie przydzielano poborcy tytuły wykonawcze w sytuacji, gdy zastosowany środek okazał się bezskuteczny. Również bez zbędnej zwłoki zastosowano środki egzekucyjne w przypadku powzięcia informacji o składnikach majątkowych zobowiązanych lub źródłach dochodu. Nie wystąpiły przypadki, w których stosowano środki egzekucyjne, gdy egzekwowany obowiązek został wykonany albo stał się bezprzedmiotowy, tj. z naruszeniem zasady niezbędności określonej w art. 7 § 3 ww. ustawy. Analizowane postępowania egzekucyjne umarzono po wystąpieniu przesłanek, tj. z uwagi na brak składników majątkowych zobowiązanych, z których można prowadzić skuteczną egzekucję. Nie stwierdzono bezczynności organu egzekucyjnego, a dane dotyczące badanych postępowań egzekucyjnych (w tym w zakresie tytułów wykonawczych, przeprowadzonych czynności egzekucyjnych, zastosowanych środków egzekucyjnych, umorzenia postępowań) miały rzetelne odzwierciedlenie w systemie informatycznym Egapoltax. Postępowania egzekucyjne prowadzono zgodnie z postanowieniami *Instrukcji działania naczelników urzędów skarbowych województwa śląskiego w zakresie prowadzonych postępowań egzekucyjnych*³⁶ oraz wcześniej obowiązującym *Komunikatem w sprawie ustalenia szczegółowego trybu postępowania egzekucyjnego i majątkowej represji karnej*³⁷.

(akta kontroli str. 115-159, 223-272)

³⁵ Składniki majątkowe zobowiązanych ustalano w oparciu o dostępne bazy danych: SeRCe, Poltax2B Plus, CZM, Centralna Informacja Ksiąg Wieczystych, OGNIVO, Egzekucja administracyjna/K@WA, CEPiK, CEIDG, WRO-System, KRS, e-Orus, a także kierując zapytania do ZUS, poszczególnych banków i Policji.

³⁶ Zarządzenie nr 23/2019 Dyrektora IAS z 28 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji działania naczelników urzędów skarbowych województwa śląskiego w zakresie prowadzonych postępowań egzekucyjnych. Dalej: instrukcja w zakresie prowadzonych postępowań egzekucyjnych.

³⁷ Komunikat nr 7/2018 Naczelnika Urzędu z 20 kwietnia 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowego trybu postępowania egzekucyjnego i majątkowej represji karnej w Urzędzie Skarbowym w Będzinie.

W 2019 r. Naczelnik Urzędu umorzył 65 postępowań egzekucyjnych na łączną kwotę zaległości 30 874,2 tys. zł, a w I półroczu 2020 r. 36 postępowań na łączną kwotę 12 994,2 tys. zł³⁸. Dla porównania, w 2018 r. umorzono 158 postępowań egzekucyjnych na łączną kwotę zaległości 473 723,4 tys. zł, a w 2017 r. 186 postępowań na łączną kwotę 198 861,2 tys. zł.

Na podstawie art. 59 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym umorzono w 2019 r. 23 postępowania egzekucyjne na łączną kwotę 13 202,0 tys. zł, a w I półroczu 2020 r. 13 postępowań na łączną kwotę 2 311,2 tys. zł. Głównym powodem tych umorzeń był brak wymagalności obowiązku lub jego nieistnienie³⁹. Na podstawie art. 59 § 2 ww. ustawy w 2019 r. umorzono 42 postępowania egzekucyjne na łączną kwotę 17 672,2 tys. zł, a w I połowie 2020 r. 22 postępowania na łączną kwotę 10 427,6 tys. zł, z uwagi na brak składników majątkowych zobowiązanych, z których można prowadzić skuteczną egzekucję. W okresie objętym kontrolą, na podstawie art. 34 § 4 ww. ustawy, zostało umorzone jedno postępowanie egzekucyjne, na kwotę 255,8 tys. zł, w związku z wygaśnięciem zobowiązania podatkowego (umorzenia tego dokonał Dyrektor IAS uwzględniając orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach⁴⁰, co przedstawiono poniżej w pkt 2.3).

(akta kontroli str. 273-277)

Na podstawie zbadanej próby 12 spraw, w których w okresie od 30 czerwca 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. wydano postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, na łączną kwotę zaległości 6 153,0 tys. zł (co stanowi 21,8% postępowań umorzonych w tym okresie)⁴¹, ustalono, że w Urzędzie postępowano zgodnie z przepisami ustawy o postępowaniu egzekucyjnym i postanowieniami *Instrukcji działania naczelników urzędów skarbowych województwa śląskiego w zakresie prowadzonych postępowań egzekucyjnych*⁴² (w sześciu przypadkach postępowania zostały umorzone z uwagi na brak składników majątkowych zobowiązanych, z których można prowadzić skuteczną egzekucję, w kolejnych czterech z uwagi na brak wymagalności obowiązku⁴³, a w pozostałych dwóch przypadkach w związku z ogłoszeniem upadłości zobowiązanych). Postępowania egzekucyjne umorzono niezwłocznie po zaistnieniu przesłanek określonych w ww. ustawie. W każdym przypadku umorzenia postępowania na podstawie art. 59 § 2 ww. ustawy przeprowadzono kalkulację stanowiącą podstawę stwierdzenia, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne⁴⁴, a wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania poprzedzone było rzetelnym poszukiwaniem składników majątkowych zobowiązanych.

³⁸ Dane zawierają również umorzone postępowania egzekucyjne prowadzone wobec podmiotów, którym wydano decyzje o przeniesieniu odpowiedzialności na osoby trzecie.

³⁹ Na podstawie art. 59 § 1 pkt 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym (w brzmieniu obowiązującym do 30 lipca 2020 r.).

⁴⁰ Dalej: WSA.

⁴¹ Dobre próby dokonano w następujący sposób: spośród najwyższych kwot zaległości podatkowych (powyżej 50,0 tys. zł) wybrano sześć postępowań (na łączną kwotę zaległości 2 154,3 tys. zł) umorzonych na podstawie art. 59 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym (w brzmieniu obowiązującym do 30 lipca 2020 r.), w tym cztery postępowania umorzone z pkt 2 i dwa postępowania umorzone z pkt 10, oraz sześć postępowań umorzonych na podstawie art. 59 § 2 ww. ustawy (na łączną kwotę zaległości 3 998,7 tys. zł). Naczelnik Urzędu w analizowanym okresie nie dokonał umorzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 34 § 4 tej ustawy.

⁴² Zarządzenie nr 23/2019 Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach z 28 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji działania naczelników urzędów skarbowych województwa śląskiego w zakresie prowadzonych postępowań egzekucyjnych.

⁴³ Wierzyciele wycofali tytuły wykonawcze: w trzech przypadkach z uwagi na fakt, iż zaległości podatkowe przedawniły się, a w jednym przypadku wystawiono tytuł wykonawczy na podstawie nieostatecznej decyzji (wierzycielem zaległości podatkowej nie był Naczelnik Urzędu).

⁴⁴ W kalkulacji tej wykazywano m.in. poniesione wydatki na: wysyłkę korespondencji, dojazdy poborcy skarbowego do zobowiązanego, sporządzenie wyceny udziałów, sporządzenie dokumentów w toku prowadzonych postępowań egzekucyjnych.

Przeprowadzono analizy zasadności i celowości dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Nie wystąpiły przypadki umorzenia postępowania egzekucyjnego w związku z nieprawidłowymi działaniami organu egzekucyjnego.

(akta kontroli str. 223-259, 278-292)

2.3. W czterech przypadkach w 2019 r. wniesiono zarzuty w sprawie prowadzenia egzekucji zaległości z tytułu podatków stanowiących dochody budżetu państwa, a w I połowie 2020 r. nie było takich spraw. Naczelnik Urzędu oddalił wszystkie wniesione w 2019 r. zarzuty⁴⁵. W jednym przypadku dłużnik wniósł zażalenie na postanowienie Naczelnika Urzędu o oddaleniu zarzutu, które Dyrektor IAS utrzymał w mocy. Wniesiony w postępowaniu egzekucyjnym zarzut dotyczył egzekwowania zaliczek z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za miesiące od stycznia do czerwca 2018 r. (na łączną kwotę 255,8 tys. zł). W ocenie wnoszącego zarzut, wygaśnięcie zobowiązania z tytułu zaliczki na podatek dochodowy nastąpiło z upływem 31 grudnia 2018 r. Przedmiotowe postępowanie wszczęto na podstawie sześciu własnych tytułów wykonawczych wystawionych 10 stycznia 2019 r., a dzień później zajęto dwa rachunki bankowe podatnika. Postanowieniem Naczelnika Urzędu z 1 lutego 2019 r. zawieszono prowadzone postępowanie egzekucyjne w związku z wniesieniem zarzutu. W wyniku wniesionej skargi do WSA, sąd uchylił postanowienie Dyrektora IAS. W uzasadnieniu orzeczenia WSA wskazał, że egzekucja zaległości z tytułu zaliczek na podatek dochodowy może być prowadzona tylko w ciągu roku podatkowego, w którym powstało takie zobowiązanie. Uwzględniając wyrok WSA z 4 grudnia 2019 r., Dyrektor IAS, 20 marca 2020 r., uchylił w całości postanowienie Naczelnika Urzędu o oddaleniu zarzutu i umorzył postępowanie egzekucyjne. Wyjaśniając przyczyny podjęcia działań windykacyjnych i egzekucyjnych wobec tego podatnika, Naczelnik Urzędu wskazała na niejednorodną linię orzeczniczą, powołując się na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 czerwca 2019 r.⁴⁶, zgodnie z którym po upływie terminu dotyczącego zapłaty zaliczki na podatek dochodowy istnieje obowiązek zapłaty zaliczek aż do dnia, w którym podatnik złoży zeznanie podatkowe i zapłaci podatek za rok podatkowy lub upłynie termin do złożenia zeznania. Naczelnik podała również, że zagadnienie to było już przedmiotem orzeczeń NSA: 22 listopada 2016 r., 14 marca 2017 r. i 19 czerwca 2018 r.⁴⁷.

(akta kontroli str. 55-59, 293-358)

Do Urzędu, w okresie objętym kontrolą, wpłynęły cztery skargi (wszystkie w 2019 r.) na przeprowadzone czynności egzekucyjne obejmujące zaległości w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (zajęcia wynagrodzenia za pracę, rachunku bankowego, wierzytelności u kontrahenta, ruchomości - środków transportu). Naczelnik Urzędu oddalił wszystkie skargi. W dwóch przypadkach skarżący wnieśli zażalenia na postanowienia Naczelnika Urzędu o oddaleniu skargi, które Dyrektor IAS utrzymał w mocy. W jednym przypadku wniesiono skargę do WSA (do 10 listopada 2020 r. sąd nie wydał orzeczenia). Podniesione w skargach zarzuty dotyczyły zasadności zajęcia wynagrodzenia, rachunku bankowego lub ruchomości. W analizowanym okresie nie wniesiono skarg na przewlekłość postępowania egzekucyjnego.

Dla porównania, w 2018 r. złożono cztery, a w 2017 r. dwie skargi (wszystkie dotyczyły dokonanych czynności egzekucyjnych). Naczelnik Urzędu oddalił wniesione skargi, a w wyniku złożenia zażeń (w dwóch przypadkach, zarówno

⁴⁵ Dla porównania, w 2018 r. wniesiono jeden zarzut i podobnie w 2017 r. (jeden zarzut). Zarzut wniesiony w 2017 r. został uznany przez Naczelnika Urzędu za zasadny, natomiast zarzut z 2018 r. został oddalony (zobowiązany nie wniósł zażalenia na postanowienie o oddaleniu zarzutu).

⁴⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 czerwca 2019 r. sygn. akt II FSK 2049/17.

⁴⁷ Sygnatury spraw odpowiednio: sygn. akt II FSK 2917/14, II FSK 462/15 i II FSK 1696/16.

2018 r., jak i w 2017 r.) Dyrektor IAS uchylił postanowienie Naczelnika Urzędu o oddaleniu skargi wniesionej w 2018 r. W pozostałych przypadkach Dyrektor IAS utrzymał w mocy postanowienia Naczelnika Urzędu o oddaleniu skargi.

(akta kontroli str. 359-362)

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły roszczenia odszkodowawcze i nie prowadzono postępowań, w ramach których zobowiązani dochodziliby – w trybie art. 168b ustawy o postępowaniu egzekucyjnym - odszkodowania za szkody wyrządzone wskutek niezgodnego z przepisami prawa wszczęcia lub prowadzenia egzekucji administracyjnej lub postępowania zabezpieczającego.

(akta kontroli str. 274-277)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

3. Skuteczność postępowań egzekucyjnych

Opis stanu
faktycznego

3.1. Cele oraz mierniki stopnia ich realizacji dotyczące egzekwowania zaległości podatkowych ustalone dla Urzędu zostały osiągnięte. Mierniki te w 2019 r. zostały zrealizowane na poziomie:

- efektywność egzekucji⁴⁸ - 41,48% (w planie przyjęto powyżej 39,60%),
- udział podatkowych tytułów wykonawczych zakończonych zapłatą w zakończonych podatkowych tytułach wykonawczych⁴⁹ - 85,11% (w planie określono powyżej 75%),
- sprawność wszczynania egzekucji podatkowych tytułów wykonawczych czynnych⁵⁰ - 0,04% (w planie przyjęto poniżej 6%).

W I połowie 2020 r. wskaźniki te kształtowały się następująco:

- efektywność egzekucji - 22,83% (w planie określono powyżej 19,7%),
- ograniczenie przyrostu zaległości wymagalnych⁵¹ - 102,09%⁵² (w planie przyjęto, że nie powinien przekraczać 105%).

(akta kontroli str. 526-540)

Urząd częściowo osiągnął pożądaną poziom mierników dotyczących czynności poprzedzających wszczęcie postępowania egzekucyjnego określonych przez Dyrektora IAS⁵³:

- miernik efektywności miękkiej egzekucji⁵⁴ w poszczególnych kwartałach powinien przekraczać 50%, co Urząd osiągnął w: I, III i IV kwartale 2019 r. Poziom tego miernika w II kwartale 2019 r. wyniósł 49%,

⁴⁸ Liczony jako relacja kwoty wyegzekwowanej x 100 do kwoty objętej tytułami wykonawczymi do załatwienia.

⁴⁹ Liczony jako relacja liczby podatkowych (SM i CL) tytułów wykonawczych, które zostały zakończone zapłatą do liczby zakończonych w okresie sprawozdawczym podatkowych (SM i CL) tytułów wykonawczych.

⁵⁰ Liczony jako relacja liczby podatkowych (SM i CL) tytułów wykonawczych czynnych ogółem (bez rek wizycji), dla których istniała w okresie sprawozdawczym możliwość wszczęcia egzekucji, a tego nie zrobiono lub zrobiono po upływie 60 dni od daty wpływu tytułu x 100 do liczby podatkowych (SM i CL) tytułów wykonawczych czynnych ogółem (bez rek wizycji).

⁵¹ Liczony jako relacja kwota zaległości wymagalnych według stanu na koniec okresu sprawozdawczego roku bieżącego x 100 do kwoty zaległości wymagalnych według stanu na koniec analogicznego okresu sprawozdawczego roku poprzedniego.

⁵² W sprawozdaniu poziom wskaźnika wynosi 107,07%, jednak wynika to z faktu złożenia błędnej deklaracji, w której podatek dochodowy od osób fizycznych za 2019 r. wykazano w wysokości 46,3 mln zł zamiast 14,5 tys. zł.

⁵³ Począwszy od I kw. 2019 r. W okresie od 1 stycznia 2020 r. do dnia 3 czerwca 2020 r. system Poltax2B Plus nie umożliwiał rejestracji tzw. miękkiej egzekucji. Z tego powodu nie można ustalić poziomu realizacji mierników miękkiej egzekucji w I połowie 2020 r.

- miernik efektywności całkowitej miękkiej egzekucji⁵⁵ w poszczególnych kwartałach powinien przekraczać 60%, co Urząd osiągnął w I, II i III kwartale 2019 r. Poziom tego miernika w IV kwartale 2019 r. wyniósł 59%,
- miernik efektywności zastosowanego środka miękkiej egzekucji⁵⁶ w poszczególnych kwartałach powinien przekraczać 1000 zł i został osiągnięty przez Urząd we wszystkich kwartałach 2019 r.

Naczelnik Urzędu jako przyczynę nieosiągnięcia mierników efektywności miękkiej egzekucji w II i IV kwartale 2019 r. wskazała wytypowanie podatników, którzy dotychczas rzetelnie wywiązywali się ze zobowiązań podatkowych, a mimo to miękka egzekucja w ich przypadku okazała się nieskuteczna.

(akta kontroli str. 541-556)

3.2.a. Liczba tytułów wykonawczych do załatwienia w 2019 r. wyniosła 7 735 i wzrosła w stosunku do 2018 r. o 4,6%. W I i II kwartale 2020 r. liczba ta wyniosła 4 041 i 4 235 i spadła w stosunku do analogicznych okresów 2019 r. odpowiednio o 3,7% i 6,5%. Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że wynikało to ze znacznego ograniczenia możliwości skutecznego doręczania upomnień w okresie od 18 kwietnia 2020 r. do 3 września 2020 r.⁵⁷ oraz wprowadzenie zasady, w myśl której złożenie przez podatnika wniosku o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązań w początkowym okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego blokowało wszczęcie postępowania egzekucyjnego⁵⁸, a dodatkowo z problemów związanych z wprowadzeniem nowego systemu Poltax2B Plus.

(akta kontroli str. 460-462, 557)

Relacja liczby załatwionych tytułów wykonawczych do liczby tytułów wykonawczych do załatwienia w okresie objętym kontrolą w 2019 r. wyniosła 57,6%, podczas gdy w 2018 r. wyniosła 61,3%. W I i II kwartale 2020 r. relacja ta wyniosła odpowiednio 15,5% i 21,6%, podczas gdy w analogicznych okresach 2019 r. była wyższa i wyniosła odpowiednio 23,2% i 28,4%.

Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że spadek tej relacji w I połowie 2020 r. wynikał ze stanu epidemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2, która skutkowałą ograniczeniem prowadzonej działalności i zmniejszoną skutecznością egzekucji oraz z wprowadzenia zasady, w myśl której złożenie przez podatnika wniosku o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązań w początkowym okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego blokowało wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

(akta kontroli str. 557-559)

Odsetek tytułów wykonawczych załatwionych poprzez zapłatę w 2019 r. wyniósł 85,2% i wzrósł w porównaniu do 2018 r. (78,8%). W I i II kwartale 2019 i 2020 r. był na podobnym poziomie i wyniósł w 2019 r.: 87,2% i 82,9%, a w 2020 r.: 89,1% i 82,1%. W 2019 r. obniżył się odsetek tytułów załatwionych poprzez umorzenie postępowań egzekucyjnych w porównaniu do lat 2017 i 2018. Wyniósł on 17,88% w 2017 r., 12,62% w 2018 r. i 6,17% w 2019 r., a w I połowie 2020 r. - 6,3%.

⁵⁴ EFE_{ME} liczony jako relacja kwoty wpłaconej w terminie egzekucji miękkiej do kwoty zaległej wobec której zastosowano egzekucję miękką x 100.

⁵⁵ EFE_{ME całk.} liczony jako relacja sumy (kwoty wpłaconej w terminie egzekucji miękkiej i kwoty wpłaconej po terminie egzekucji miękkiej ale do doręczenia upomnienia) do kwoty zaległości wobec której zastosowano egzekucję miękką x 100.

⁵⁶ EFE_{sr.} liczony jako relacja kwoty wpłaconej w terminie miękkiej egzekucji do ilości zastosowanych środków egzekucji miękkiej.

⁵⁷ W związku z wejściem w życie art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r., poz. 695).

⁵⁸ Powyższe zasady przekazane zostały w pismach Dyrektora IAS w Katowicach z 24 i 30 marca 2020 r., a stosowane były do końca drugiego kwartału 2020 r.

W okresie objętym kontrolą poprawiła się relacja kwoty tytułów wykonawczych załatwionych poprzez zapłatę do kwoty załatwionych tytułów wykonawczych: w 2019 r. wyniosła 55,1%, w I połowie 2020 r. wyniosła 38,8%, podczas gdy w 2018 r. wyniosła 3,3%, a w 2017 r. 6,3%.

Kwota zaległości podatkowych objętych tytułami wykonawczymi załatwionymi poprzez umorzenie w 2019 r. wyniosła 10 800,3 tys. zł i stanowiła 34,0% kwoty tytułów załatwionych w tym okresie, podczas gdy w 2018 r. kwota ta wyniosła 447 638,9 tys. zł i stanowiła 96,2% kwoty tytułów załatwionych w tym okresie, a w 2017 r., odpowiednio 122 914,0 tys. zł i 74,1%. W I połowie 2020 r. kwota ta wyniosła 9 398,6 tys. zł, co stanowiło 50,7% kwoty tytułów załatwionych w tym okresie.

(akta kontroli str. 557, 560)

3.2.b. Zaległości podatkowe wyegzekwowane w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych w 2019 r. wyniosły 21 058,1 tys. zł i były wyższe od zaległości wyegzekwowanych w 2017 r. (12 534,8 tys. zł) i w 2018 r. (17 293,4 tys. zł). W I i II kwartale 2020 r. kwoty te wyniosły: 4 884,3 tys. zł i 3 205,6 tys. zł i były niższe od kwot wyegzekwowanych w analogicznych okresach 2019 r.: 4 569,0 tys. zł i 5 210,0 tys. zł.

Z kolei kwota zaległości podatkowych objęta tytułami wykonawczymi w 2019 r. wyniosła 50 725,9 tys. zł⁵⁹ i była wyższa od kwot zaległości objętych tytułami wykonawczymi w 2018 r. (38 029,3 tys. zł) i w 2017 r. (29 338,5 tys. zł). W I i II kwartale 2020 r. kwoty zaległości objętych tytułami wykonawczymi wyniosły 38 214,5 tys. zł i 30 261,0 tys. zł, podczas gdy w analogicznych okresach 2019 r. wyniosły 30 201,4 tys. zł i 27 743,0 tys. zł.

Natomiast relacja kwoty zaległości podatkowych wyegzekwowanych w postępowaniach egzekucyjnych do kwoty zaległości objętych tytułami wykonawczymi w 2019 r. wyniosła 41,5%, podczas gdy w 2018 r. i w 2017 r. wyniosła odpowiednio 45,5% i 42,7%. W I i II kwartale 2020 r. ww. relacja wyniosła odpowiednio 12,8% i 10,6%, podczas gdy w analogicznych okresach 2019 r. wyniosła 15,1% i 18,8%.

(akta kontroli str. 561)

3.2.c. W I połowie 2020 r. (do ok. 2 czerwca 2020 r.) system Poltax2B Plus nie umożliwiał rejestrowania tzw. miękkiej egzekucji. W tym okresie działania informacyjne rejestrowano na kartach kontowych podatników w zakładce „Uwagi”⁶⁰. W związku z powyższym Urząd nie dysponował danymi statystycznymi w zakresie miękkiej egzekucji za I kwartał 2020 r., a dane za II kwartał 2020 r. były niepełne⁶¹.

(akta kontroli str. 543-547)

Kwota zaległości podatkowych uzyskana w 2019 r. w wyniku podjętych działań informacyjnych wobec zobowiązanych wyniosła 2 052,7 tys. zł i była niższa od kwoty uzyskanej w ten sposób w 2018 r. (4 476,1 tys. zł). Działania informacyjne podjęte w 2019 r. były bardziej efektywne aniżeli w 2018 r., gdyż relacja kwoty uzyskanej do kwoty objętej tymi działaniami wyniosła 34,9% w 2018 r., a w 2019 r. - 68,2%.

Liczba spraw, w których możliwe było podjęcie działań informacyjnych wobec zobowiązanych wyniosła 22 117 w 2018 r., 25 185 w 2019 r. i 3 260 w I połowie 2020 r.

⁵⁹ Liczona jako suma kwot wyegzekwowanych w analizowanym okresie oraz zadłużenia bieżącego głównego pozostającego do ściągnięcia na koniec analizowanego okresu z tytułów niezakończonych w tym okresie.

⁶⁰ Ponadto, w zakładce tej rejestrowano również inne informacje i czynności podejmowane wobec podatnika także w okresie wcześniejszym.

⁶¹ Z tego powodu w wystąpieniu pokontrolnym nie prezentowano danych w tym zakresie za I połowę 2020 r.

Kwota zaległości podatkowych uzyskana w 2019 r. w wyniku skierowania do podatników zawiadomienia o zagrożeniu wpisem do RNP wyniosła 3 931,0 tys. zł, a w 2018 r. 1 013,8 tys. zł. Czynności te były bardziej efektywne w 2019 r. aniżeli w 2018 r., gdyż relacja kwoty uzyskanej do kwoty objętej zawiadomieniami wyniosła 7,8% w 2018 r., a w 2019 r. - 12,3%.

Natomiast w I połowie 2020 r. system Poltax2B Plus nie umożliwiał generowania zawiadomień do podatników o zagrożeniu wpisem do RNP i w tym okresie Urząd nie wysyłał zawiadomień do zobowiązanych. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że obowiązek ten, wynikający z art. 18c ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, nie był realizowany. Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że w sytuacji, gdy system Poltax2B Plus nie umożliwiał generowania zawiadomień do podatników o zagrożeniu wpisem do RNP, Urząd nie miał innej możliwości realizacji tego obowiązku z uwagi na automatyzację obsługi systemu zawiadomień i systemu publikacji informacji w RNP⁶². Wskazała, że problem ten był wielokrotnie poruszany na telekonferencjach dotyczących wdrożenia systemu. Funkcjonalność ta została przywrócona w październiku 2020 r.

Relacja liczby spraw, w których podjęto działania informacyjne do liczby spraw w których takie działania były dozwolone wyniosła 11,2% w 2018 r. i 3,8% w 2019 r. Natomiast relacja liczby spraw, w których zawiadomiono o zagrożeniu wpisem do RNP do liczby spraw, w których działania takie były dozwolone wyniosła 25,0% w 2018 r. i 46,5% w 2019 r.

(akta kontroli str. 562-565)

3.2.d. Zaległości podatkowe wyniosły: 494 739,3 tys. zł na koniec 2017 r., 929 343,3 tys. zł na koniec 2018 r., 929 494,6 tys. zł na koniec 2019 r. i 948 110,9 tys. zł w połowie 2020 r. Odsetek zaległości podatkowych objętych czynnymi tytułami wykonawczymi na koniec 2019 r. wyniósł 3,5%, na 30 czerwca 2020 r. 3,4% (dla porównania na koniec 2018 r. 2,9% i na koniec 2017 r. 7,2%).

Odsetek zaległości, wobec których prowadzone postępowania egzekucyjne zostały umorzone z powodu ich bezskuteczności wyniósł: na koniec 2019 r. 90,3%, na 30 czerwca 2020 r. 88,6% (dla porównania na koniec 2018 r. 90,9% i na koniec 2017 r. 81,2%). Odsetek zaległości dochodzonych od osób trzecich lub następców prawnych wyniósł: 57,9% na koniec 2017 r., 34,8% na koniec 2018 r., 34,2% na koniec 2019 r. i 33,8% na 30 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str. 566)

3.2.e. Liczba decyzji zabezpieczających wykonanie zobowiązań podatkowych kształtowała się następująco:

- w 2017 r. dokonano 14 zabezpieczeń na łączną kwotę 7 908,7 tys. zł,
- w 2018 r. dokonano 14 zabezpieczeń na łączną kwotę 26 572,6 tys. zł,
- w 2019 r. dokonano 15 zabezpieczeń na łączną kwotę 8 899,1 tys. zł,
- w I połowie 2020 r. dokonano cztery zabezpieczenia na łączną kwotę 2 331,4 tys. zł.

Z 19 zabezpieczeń dokonanych w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. w łącznej kwocie 11 230,5 tys. zł, do 30 października 2020 r. Naczelnik Urzędu uzyskał z trzech postępowań łączną kwotę 769,6 tys. zł⁶³ (co stanowi 6,9% zabezpieczonych zobowiązań podatkowych).

⁶² Dane o zobowiązaniach i zaległościach były automatycznie przekazywane do RNP (migracja danych w systemie) po wpisaniu w systemie Poltax2BH (działającym do końca 2019 r.) daty doręczenia zobowiązanemu zawiadomienia, jeżeli nie nastąpiła wpłata zaległości po upływie 30 dni od doręczenia zawiadomienia zobowiązanemu.

⁶³ Oraz odsetki w wysokości 273,8 tys. zł.

W Urzędzie nie prowadzono analiz skuteczności dokonanych zabezpieczeń wykonania zobowiązań podatkowych, gdyż jak wyjaśniła Naczelnik Urzędu, nie miałyby to wpływu na procedury związane z wydawaniem decyzji zabezpieczających w związku ze stosowaniem wszystkich dopuszczalnych prawem środków.

(akta kontroli str. 460-462)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

OBSZAR

4. Przedawnienie zobowiązań podatkowych

Opis stanu
faktycznego

4.1. Kwota przedawnionych zobowiązań podatkowych w 2019 r. wyniosła 15 880,3 tys. zł i wzrosła o 28,8% w stosunku do 2018 r. (12 329,5 tys. zł) oraz o 118,9% w stosunku do 2017 r. (7 254,9 tys. zł). W I i II kwartale 2020 r. kwota ta wyniosła odpowiednio 1 410,0 tys. zł i 660,6 tys. zł i zmalała w porównaniu do analogicznych okresów 2019 r. odpowiednio o 7,4% i 92,6%. Udział zobowiązań z tytułu VAT, w tym z art. 108 ustawy o VAT w przedawnionych zobowiązaniach wyniósł odpowiednio:

- 92,3% i 23,6% w 2017 r.,
- 93,3% i 26,8% w 2018 r.,
- 88,7% i 75,5% w 2019 r.,
- 58,1% i 16,7% w I połowie 2020 r.

Kwota przedawnionych zaległości w 2019 r. stanowiła 1,7% średniego stanu zaległości podatkowych w tym roku, a w I połowie 2020 r. relacja ta wynosiła 0,2%. Dla porównania w 2018 r. było to 1,7%.

Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że przyczyną zwiększenia się kwoty zobowiązań przedawnionych w 2019 r. był fakt przedawnienia zaległości dwóch podmiotów w łącznej kwocie 9 089,7 tys. zł (co stanowiło 57,2% zobowiązań przedawnionych w 2019 r.). Naczelnik wyjaśniła ponadto, że w obu przypadkach zobowiązania wynikały z udziału podatnika w „karuzeli podatkowej” i żaden z podatników nie posiadał jakichkolwiek składników majątkowych. Z tego samego powodu w Urzędzie odnotowano znaczny spadek kwoty przedawnionych zobowiązań w II kwartale 2020 r. (zobowiązania ww. dwóch podmiotów przedawniły się w II kwartale 2019 r.).

(akta kontroli str. 460-463)

4.2. W Urzędzie podejmowano adekwatne działania w celu ograniczania skali przedawnień zobowiązań podatkowych. Obowiązki z zakresu analizy przyczyn przedawniania się zobowiązań podatkowych przypisano Działowi Spraw Wierzycielskich⁶⁴. W okresie objętym kontrolą zadania w tym zakresie realizowało ośmiu pracowników ww. Działu oraz jego Kierownik.

(akta kontroli str. 387-459)

Naczelnik Urzędu wprowadziła wytyczne odnośnie dokonywania oceny wymagalności zobowiązań podatkowych, w tym analizy przyczyn ich przedawniania

⁶⁴ Paragraf 14 pkt 10 zarządzenia nr 19/2019 Dyrektora IAS w Katowicach z 21 lutego 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Będzinie, a wcześniej § 11 pkt 9 zarządzenia nr 15/2017 Dyrektora IAS w Katowicach z 9 marca 2017 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Będzinie

się⁶⁵. Jak wyjaśniła, zadania w tym zakresie wykonywane były na bieżąco⁶⁶, a dane przekazywano do Dyrektora IAS w sprawozdaniach miesięcznych. Ponadto, do grudnia 2019 r. dokonywano comiesięcznego pobierania danych (poprzez system WHTAX), a następnie prezentowano w tym systemie sprawozdania: „Załącznik B16 – informacja o odpisanych kwotach przedawnionych zaległości budżetu państwa” i „Załącznik 16a – informacja o kwotach przedawnionych zaległości”.

(akta kontroli str. 464-506)

Dyrektor IAS wydał dwa zarządzenia, celem m.in. ograniczenia skali przedawnień, tj.: zarządzenie nr 37/2019 w sprawie zasad postępowania w przypadku dochodzenia zaległości po umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub w sytuacji nieprzystąpienia przez organ egzekucyjny do egzekucji oraz zarządzenie nr 38/2019 w sprawie instrukcji dotyczącej zabezpieczenia wykonania zobowiązań.

(akta kontroli str. 14-30, 205-222)

Jak wyjaśniła Kierownik Działu Spraw Wierzycielskich każdy przypadek przedawnionego zobowiązania analizowany jest indywidualnie⁶⁷, a organ podatkowy jest w posiadaniu informacji o przyczynach przedawnień poszczególnych zobowiązań podatkowych⁶⁸. Najważniejszą z nich, jak wyjaśniła, jest bezskuteczność postępowania egzekucyjnego z uwagi na całkowity brak majątku podatnika, gdyż nie można wtedy zastosować środków egzekucyjnych, które skutkują przerwaniem biegu terminu przedawnienia zobowiązania. Okoliczności mające wpływ na bieg terminu przedawnienia można podzielić na takie, gdzie organ nie ma wpływu (np. brak wystąpienia o rozłożenie na raty) i te gdzie organ może mieć wpływ (np. szybkie wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub szukanie składników majątkowych podatnika po umorzeniu tego postępowania). Kierownik Działu wyjaśniła ponadto, że działania podejmowane przez organ mające na celu poprawę ściągłości zobowiązań podatkowych mogą skutkować jednocześnie ograniczeniem skali przedawnień tych zobowiązań. Jako przykład takiego działania wskazała przekazywanie dwa razy w roku do organów egzekucyjnych wykazu zobowiązań, których zbliżał się termin przedawnienia (od 9 do 15 miesięcy od daty sporządzenia wykazu) celem wzmocnienia czynności egzekucyjnych.

(akta kontroli str. 507-508)

Na podstawie zbadanej próby prowadzonych wobec 10 zobowiązanych działań windykacyjnych i postępowań egzekucyjnych, stwierdzono, że upomnienia i tytuły wykonawcze wystawiono zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa, a egzekucję administracyjną wszczynano niezwłocznie, co przedstawiono w pkt 2.1 i 2.2 wystąpienia pokontrolnego. W ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych, na podstawie przeprowadzonej analizy stanu majątkowego zobowiązanych, stosowano wszystkie dostępne środki egzekucyjne w celu wyegzekwowania zaległości podatkowych. Na podstawie zbadanej próby 10 przedawnionych zobowiązań stwierdzono, że nie wynikały one z przyczyn leżących po stronie Urzędu, co przedstawiono w pkt 4.2. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 115 – 159, 511-520)

⁶⁵ Komunikat Naczelnika US w Będzinie nr 24/2016 z 30 września 2016 r. w sprawie ustalenia procedury dokonywania oceny wymagalności zobowiązań podatkowych oraz Komunikat nr 20/2016 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie ustalenia zasad podejmowania działań zapobiegających przedawnieniu zobowiązań podatkowych oraz zwiększających efektywność ich ściągłości z uwzględnieniem zobowiązań podatkowych w stosunku do których postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. Urząd nie otrzymał wytycznych w zakresie analizy przyczyn przedawniania się zobowiązań od Dyrektora IAS w Katowicach.

⁶⁶ Co potwierdziły ustalenia kontroli (na podstawie kontroli dokumentacji 19 zaległości podatkowych).

⁶⁷ W tym celu co miesiąc drukowane jest zestawienie zobowiązań przedawnionych na dzień wydruku (wydruk z systemu WHTAX, a do maja-czerwca 2020 r. z systemu K@WA). Analiza nie jest prowadzona automatycznie przez system.

⁶⁸ Dlatego pracownicy nie muszą na bieżąco analizować ogólnych przyczyn przedawniania się zobowiązań.

W okresie objętym kontrolą wystąpiły trzy przypadki wszczęcia postępowań karnych skarbowych w ostatnim kwartale przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego, tj. po upływie 37 i 46 miesięcy od otrzymania przez komórkę ds. karno-skarbowych zawiadomienia o powstaniu zaległości podatkowej oraz 52 miesięcy od otrzymania wniosku o wszczęcie postępowania (odsetek postępowań karnych skarbowych wszczętych w ww. terminie nie przekraczał 4,5%⁶⁹). Przyczyną wszczęcia postępowań w tym terminie były braki kadrowe w ww. Komórcie Wielosobowego Stanowiska Pracy Spraw Karnych Skarbowych, które wystąpiły z powodu częstej fluktuacji pracowników w latach 2013-2018 oraz znacznego wzrostu (w latach 2017-2018) zawiadomień otrzymywanych z prokuratury dotyczący przestępstw z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷⁰ Naczelnik Urzędu podejmowała działania, celem wzmocnienia kadrowego ww. komórki poprzez kierowanie do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Katowicach wniosków o wyrażenie zgody na zatrudnienie pracownika w ww. komórce.

(akta kontroli str. 509-510, 521-525, 575-582)

Odsetek postępowań karnych skarbowych wszczętych od 3 do 6 miesięcy przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania wynosił 1,0% w 2017 r., 2,9% w 2018 r. (zawsze w związku z ustaleniami kontroli lub postępowania podatkowego). W 2019 r. przypadki takie nie wystąpiły. Odsetek postępowań karnych skarbowych wszczętych dłużej niż 6 miesięcy przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania wynosił 95,9% w roku 2017, 94,3% w 2018 r. i 95,6% w 2019 r. (w tym wszczętych w związku z ustaleniami kontroli lub postępowania podatkowego: w 2017 r. – 13,4%, w 2018 r. – 57,1%, a w 2019 r. – 57,4% łącznej liczby wszczętych postępowań w danym roku kalendarzowym).

Odsetek postępowań karnych wszczynanych w ostatnim kwartale danego roku ulegał systematycznemu zmniejszeniu, wynosząc 36,1% w 2017 r., 31,4% w 2018 r. i 22,1% w 2019 r. (w tym wszczętych w związku z ustaleniami kontroli lub postępowania podatkowego: w 2017 roku – 20,0%, w 2018 roku – 27,3%, w 2019 r. – 53,3%)⁷¹.

(akta kontroli str. 509-510, 521-525)

4.2. Na podstawie zbadanej próby 10 zaległości podatkowych, na łączną kwotę 1 475,0 tys. zł, przedawnionych w okresie od 1 lipca 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. (co stanowi 19,7% przedawnionych zaległości podatkowych w analizowanym okresie)⁷², ustalono, że w dziewięciu przypadkach przyczyną przedawnienia zaległości był brak składników majątkowych zobowiązanych, z których można było prowadzić skuteczną egzekucję, a w jednym przypadku brak możliwości wystawienia tytułu wykonawczego⁷³. Nie stwierdzono, aby Urząd przyczynił się (poprzez zaniechanie, błędne lub opóźnione działanie) do przedawnienia badanych zaległości. W jednym przypadku Urząd nie zastosował środka egzekucyjnego z powodu braku jakichkolwiek składników majątkowych.

(akta kontroli str. 511-520)

⁶⁹ Wynosił 3,0% w 2017 r., 2,9% w 2018 r. i 4,4% w 2019 r. łącznej liczby wszczętych postępowań w danym roku kalendarzowym, z tego w związku z ustaleniami kontroli lub postępowania podatkowego odpowiednio: 2,1%, 2,9% i 4,4%.

⁷⁰ Dz.U. z 2019 r., poz. 351 ze zm., dalej: „ustawa o rachunkowości”.

⁷¹ W żadnym przypadku postępowanie nie zostało wszczęte przed zakończeniem kontroli lub postępowania podatkowego.

⁷² Do kontroli wytypowano 10 największych zobowiązań podatkowych przedawnionych w okresie od 1 lipca 2019 r. do 30 czerwca 2020 r., w tym sześć z tytułu VAT, dwa z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i dwa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

⁷³ Z uwagi na wcześniejsze wykreślenie z KRS adresu zobowiązanego i nieprowadzenie przez niego działalności gospodarczej.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W trzech przypadkach Pracownicy Komórki Wieloosobowego Stanowiska Pracy Spraw Karnych Skarbowych nie zapewnili niezwłoczności wszczęcia postępowań karno-skarbowych. Właściwe czynności podjęto bowiem po upływie od 37 do 52 miesięcy od otrzymania stosownych wniosków w tej sprawie. Zwłoka ta mogła utrudnić rzetelne przeprowadzenie postępowań dowodowych w tych sprawach z uwagi na upływ czasu.

Powyższa nieprawidłowość wynikała z ograniczeń kadrowych w Komórcie Wieloosobowego Stanowiska Pracy Spraw Karnych Skarbowych. Uwarunkowania te występowały pomimo działań podejmowanych przez Naczelnika Urzędu w celu ich eliminacji.

(akta kontroli str. 509-510, 521-525, 575-582)

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie podejmowano adekwatne działania w celu ograniczenia skali przedawnień zobowiązań podatkowych. Działania te nie przyniosły jednak oczekiwanego efektu, gdyż w 2019 r. nastąpił wzrost kwoty przedawnionych zobowiązań podatkowych. W okresie objętym kontrolą trzy postępowania karne skarbowe wszczęto po upływie kilkudziesięciu miesięcy od wpływu odpowiednich wniosków, co było działaniem nierzetelnym mogącym negatywnie wpłynąć na przebieg tych postępowań.

OBSZAR

5. Działania podejmowane w okresie obowiązywania art. 15zzs ustawy COVID⁷⁴ wpływające na skuteczność egzekucji

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do art. 15zzs ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁷⁵, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach egzekucyjnych nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres.

Naczelnik Urzędu wyjaśniła, że w ww. okresie, tj. od 31 marca do 22 maja 2020 r., zawieszono tylko bieg terminów procesowych. Postępowania egzekucyjne nie zostały wstrzymane, a Urząd w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych poszukiwał majątku, źródeł dochodu i wierzytelności zobowiązanych przy użyciu dostępnych narzędzi (baz danych): CEPIK, Centralnej Informacji Ksiąg Wieczystych, CZM, OGNIVO, WRO-System moduł Wierzytelności, WRO-System moduł STIR, Egzekutor (raport W.6), baza Poltax2B Plus. Ponadto, kierowane były zapytania do organów administracji publicznej (m.in. ZUS) w trybie art. 36 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym, a w przypadku konieczności jednoznacznego zweryfikowania stanu majątkowego tytuły wykonawcze przydzielano poborcom skarbowym. Wskazała, że wobec toczących się postępowań egzekucyjnych nie zaistniała konieczność wprowadzenia zmian organizacyjnych w strukturze Urzędu, a komórka egzekucji

⁷⁴ Ustawa COVID, tj. ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842).

⁷⁵ Dz. U. poz. 374 ze zm. Artykuł 15zzs tej ustawy obowiązywał do 22 maja 2020 r.

starala się realizować nałożone na nią zadania. Naczelnik Urzędu podała, że przyjęte wskaźniki efektywności egzekucji w I i II kwartale 2020 r. zostały osiągnięte.

(akta kontroli str. 55-59)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli, działając na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę, że wszczynanie postępowań karnych skarbowych tuż przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania, aczkolwiek legalne, nie spełnia kryterium rzetelności. Znaczny upływ czasu od naruszenia przepisów do dnia podjęcia stosownych działań może utrudnić bowiem postępowanie dowodowe lub uniemożliwić ustalenie stanu faktycznego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 7 grudnia 2020 r.

Kontroler

Witold Wilk

Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

DYREKTOR

Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

Piotr Miklis